

KO JE UČENEC GIBALNO OVIRAN

Poškodba/bolezen je kot prstni odtis. Način, kako se izraža, in njene posledice so za vsakega otroka in družino edinstvene. Učijo nas, da so učno-vzgojni cilji dosegljivi, čeprav na nekoliko drugačen način. (S. Andlovic, T. Babnik, S. Logar, 2012)

Opis in značilnosti gibalno oviranih otrok

Med gibalno ovirane otroke sodijo otroci z različnimi poškodbami (okvarami) in obolenji osrednjega živčevja ter s poškodbami, anomalijami rok in/ali nog ter obolenji perifernega gibalnega aparata.

Poškodbe ali obolenja so lahko prirojeni, zgodnji - nastanejo pred, ob ali po porodu. Sem prištevamo cerebralno paralizo, spino bifido (s hidrocefalusom), živčno mišične bolezni, artrogripozo, deformacije hrbtenice, prirojene anomalije rok in/ali nog.

Do poškodbe/bolezni lahko pride tudi kasneje v otroštvu. Sem sodijo nezgodna možganska poškodba, možganska kap, vnetje osrednjega živčevja (encefalitis), stanje po operaciji tumorjev možganov, poškodbe ali bolezni hrbtenjače.

Predstavitev strokovnjakov na otroškem oddelku Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Republike Slovenije – Soča (v nadaljevanju URI Soča), kjer poteka rehabilitacija gibalno oviranih otrok

Kompleksne gibalne in psihične sposobnosti, ki vplivajo na učenje gibalno oviranih otrok s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, so velik izziv in zahtevajo dobro, natančno ter razumljivo ocenjevanje sposobnosti in svetovanje celotnega tima na oddelku za rehabilitacijo otrok URI Soča, ki ga sestavljajo: *zdravnik fiziater, medicinska sestra, fizioterapevt, delovni terapevt, psiholog, logoped, socialni delavec ter specialni pedagog in bolnišnični učitelj bolnišničnih šolskih oddelkov OŠ Ledina (v nadaljevanju bolnišnične šole).*

Potek začetne faze (re)habilitacije na oddelku

Tim strokovnjakov najprej natančno oceni otrokove zmožnosti na različnih področjih: sporazumevanje, večšine mišljenja in učenja, gibanje, izvajanje vsakodnevnih higienskih navad in skrbi zase. Na osnovi tega strokovni tim oblikuje cilje in pripravi načrt programa rehabilitacije. V času obravnave spremljamo otrokov napredek, doseganje zastavljenih ciljev in program po potrebi prilagajamo.

Delovanje bolnišnična šole na otroškem oddelku URI Soča

Glede na svoje sposobnosti se učenci v okviru rehabilitacije vključujejo tudi v bolnišnično šolo. Na oddelku pod okriljem bolnišnične šole poučujejo **specialni pedagog, razredni učitelj in učitelji posameznih predmetov.**

Specialni pedagog opravi začetno oceno učenčevih sposobnosti na vzgojno-izobraževalnem področju. V soglasju s starši obvestimo učenčevo šolo (v nadaljevanju šolo) o vključitvi učenca v bolnišnično šolo. Ob tem učitelj razrednik bolnišnične šole zaprosi učenčevo šolo za

t.i. **smernice za vzgojno-izobraževalno delo** (program dela, ki se bo v času učenčeve rehabilitacije odvijal v njegovem razredu). Le-te skupaj z učnimi načrti predstavljajo osnovo za pripravo **individualiziranega programa** za delo z učencem v bolnišnični šoli. Ta vključuje časovno razporeditev ur s cilji in standardi znanja, prilagoditve in pripomočke pri delu ter časovnico in način ocenjevanja znanja. Časovna razporeditev in obremenitev s šolskih delom je prilagojena poteku ostalih terapij in individualnim psihofizičnim zmožnostim vsakega učenca.

V individualizirani program dela so vključeni tudi vsi dnevi dejavnosti, ki jih izvajamo v bolnišnični šoli, in vse dejavnosti, ki omogočajo učencu razvijati specifična znanja in socialne veščine ter pridobivati izkušnje v širšem socialnem okolju.

Strokovnjaki tima za rehabilitacijo otrok in tima bolnišnične šole skupaj ves čas iščemo **ustrezne strategije za učenje in delo, ustrezne prilagoditve in pripomočke**, ki učencu omogočajo uspešno vzgojno-izobraževalno delo. Ob vsakodnevem delu z učencem preverjamo uspešnost le-teh ter jih po potrebi sproti prilagajamo.

Po zaključku vzgojno-izobraževalnega dela na URI Soča za učenca v bolnišnični šoli napišemo **obvestilo o izobraževanju**, ki vsebuje podrobnejši opis dela z učencem, tudi morebitne ocene. K obvestilu o izobraževanju so priloženi testi ocenjevanja znanja.

Postopek ponovnega vključevanja učenca v šolo

Ponovno vključevanje gibalno oviranega učenca v vzgojno-izobraževalni proces v šolo je sestavni del procesa rehabilitacije. To je pogosto zahteven, kompleksen in dolgotrajen proces. Primarni cilj ponovne vključitve je zagotoviti učenčevo učno in socialno uspešnost v domačem okolju. V procesu vključevanja ves čas sodelujejo tudi učenčevi starši.

Strokovnjaki rehabilitacijskega in šolskega področja moramo pri vključevanju v šolske programe omogočiti:

- **pravilno razumevanje otrokovih sposobnosti in posebnih potreb pri strokovnih delavcih šole,**
- **učno in socialno podporo učencu,**
- **sprotno spremljanje in morebitno prilagajanje individualiziranega programa.**

Po potrebi se s šolo dogovorimo za predstavitev rehabilitacijskih programov na URI Soča in seveda tudi vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišnični šoli. Tako se strokovna skupina šole morda lažje seznanila z naravo učenčevih posebnih potreb, ki vplivajo na njegovo funkcioniranje v šoli in doma.

Na timskih sestankih in drugih strokovnih srečanjih na URI Soča izpostavimo morebitne posebnosti in učenčeve težave pred ali ob vključitvi v šolo. Strokovne delavce podrobneje seznanimo z naravo učenčeve gibalne oviranosti. Skupaj načrtujemo potek vključevanja v šolo, primerne in potrebne prilagoditve ter tudi način izvajanja dodatne strokovne pomoči. Dogovorimo se za ponovno srečanje na URI Soča ali pa na učenčevi šoli.

Spremljanje učenca po ponovni vključitvi v šolo

S strokovno skupino, ki na šoli oblikuje individualizirani program za učenca, ob ponovnem srečanju ocenimo uspešnost in morebitne težave, s katerimi se srečuje šola ob izvajanju vzgojno-izobraževalnega programa. Pogovorimo se tudi o morebitnih še ustrežnejših oblikah dela z učencem.

Lahko pa se dogovorimo za obisk tima URI Soča in bolnišnične šole na učenčevi šoli. Tako lahko predstavimo učenca vsem strokovnim delavcem, ki ga na šoli poučujejo. Po presoji strokovne skupine šole lahko na teh srečanjih sodelujejo tudi starši. Prav tako lahko tudi za sošolce pripravimo kratko predstavitev o učenčevi gibalni oviranosti ter o njegovih težavah.

Na URI Soča spremljamo učenca ves čas njegovega šolanja, do vključitve v srednjo šolo.

Sodelovanje s starši

Tudi starši so del rehabilitacijskega obravnave; zelo pomembno namreč je, da so cilji strokovnjakov in staršev enaki ali vsaj podobni. Pomemben je dober stik, ki temelji na zaupanju. Starši imajo možnost izraziti svoja razmišljanja, morebitne pomisleke in le-te uskladiti s strokovnim delom tima.

Sabina Andlovic, univ. dipl. prof. defektologije, bolnišnična šola
sabina.andlovic@bolnisnicna-sola.si

Tanja Babnik, učiteljica razrednega pouka, bolnišnična šola
tanja.babnik@bolnisnicna-sola.si

Viri in literatura:

Delo z otroki s posebnimi potrebami, učnimi težavami in posebej nadarjenimi učenci, Priročnik, 7. poglavje; S. Andlovic, T. Babnik, S. Logar; Založba Forum Media, 2012

Zloženka za matične šole: Informacija o poteku učno-vzgojnega dela na oddelku za rehabilitacijo otrok; Zloženko pripravile: K. Groleger Sršen, T. Bečan, S. Logar, B. Pirnat, B. Korošec, N. Vovk, S. Andlovic, T. Babnik